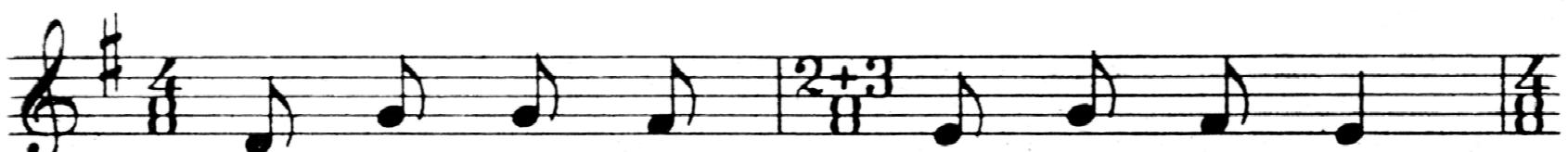

D. Lõikuslaulud.

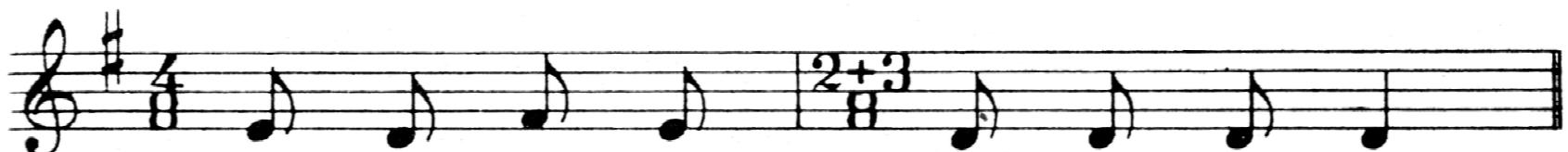
a) PÖHJA- JA LÄÄNE-EESTI LÖIKUSLAULUD.

1. LÖPE, PÖLD!

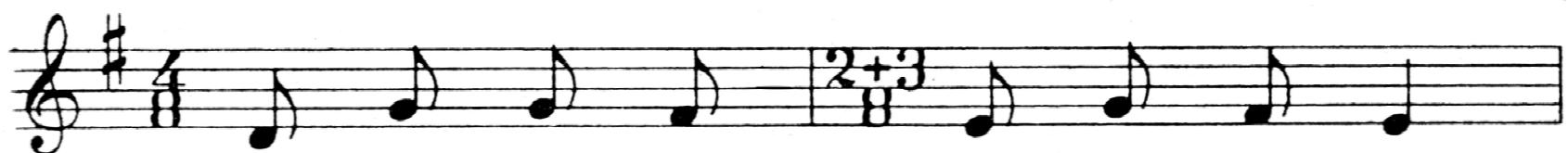
Kadrina.

1-2. Lö - pe, lö - pe, põl - lu - ke - ne,

a - ki, ar - mas väi - la - ke - ne!

5-6. Lö - pe, põl - du, kui ma põi - min,

a - ki, väi - la, kui a - ru - tan!

Lõikuseviis.

Löpe, löpe, põllukene,
aki, armas väilakene,
löpe, põldu, põlveltagi,
sõre liiva, sõrmiltagi!

5 Löpe, põldu, kui ma põimin,
aki, väila, kui arutan!

Laulnud Mai Raam, 74 a. vana, Kadrina kihelkonnas, Saksi vallas,
Lokuta külas 1913. aastal. Üles kirjutanud K. Viljak ja V. Rosenstrauch (EÜS
X 2521 (34) ja 2612/3 (100)).

2. LŌPE, PŌLD!

Kadrina.

Laulik ei laulnud mõnikord viisirea viimast kaheksandikku, vaid ainult sosistas, mis andis häälele võimalust pisut puhata (vt. näit. var. 2 — sulgudes noot). Ühtlasi toimus heli langus põhitoonist umbkaudu kvardi võrra (täpne kõrgus oli raskelt määratav).

Lõpe, lõpe, põllukene,
lõpe, põldu, põimidessa,
üle välja leigatessa,
välja laia laanidessa!
5 Otsast ma ee arutan,
värvast ma välja laia.
Lõpe, lõpe lõuneesta!

Laulnud Mai Videlik, 85 a. vana, Kadrina kihelkonnas, Vohnja val-
las, Metsakülas 1913. aastal. Üles kirjutanud K. Viljak ja V. Rosenstrauch (EÜS
X 2532 (71) ja 2662 (204)).

3. PÖLD LINDUDELE.

Ambla.

1.-2. Lõ-pe, lõ-pe, põl-lu-ke-ne, saa ot-sa, saare-ke-ne!
=3-4, 5-6.

Lõpe, lõpe, põllukene,
saa otsa, saarekene,
lõpe, põldu, leigatesta,
saa kokku korjadessa —
5 sind ju ammu akatiie,
ammu akki leigatiie!
Kui ei lõpe leigatesta,
saa ei kokku korjadessa,
küll siis jääned sirgu süia,
10 sirgu süia, karja käia.

Üles kirjutanud J. Välbe ja V. Rosenstrauch Ambla kihelkonnas 1910.
aastal (EÜS VII 2567 (94) ja 2364 (173)).

4. VÄLJAD KARJA KÄIA.

Kadrina.

1-2. Lõ-pe-ta-me sel-le põl-lu, vä-henda-me väi-la lai-a!
=3-4, 5-5.

Lõpetame selle põllu,
vähendame väila laia,
et saaks välja karja käia,
kivil kitsed keerutada,
5 mäel täkud mängitada!

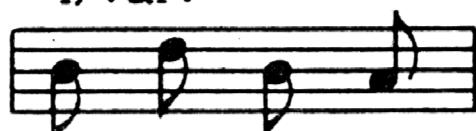
Laulnud Mari Normann, 80 a. vana, Kadrina kihelkonnas, Porkuni vallas, Lasila külas 1913. aastal. Üles kirjutanud K. Viljak ja V. Rosenstrauch (EÜS X 2527 (53) ja 2637 (157)).

5. ARUPÖLLUD.

Peetri.

1-2. Lö-pe-ta-me sel-le põl-lu, kū-la al-ta, mōi-sa al-ta.

1) var.

2) var

Löpetame selle põllu,
küla alta, mōisa alta,
küla alta külvirinna,
mōisa väljalt möedutüki.

5 Siis akkan arule käima,
kõrve poole kõndimaie —
arus tükid algamata,
kõrves tükid kõndimata.

Laulnud Laabong (naislaulja), 68 a. vana, Peetri kihelkonnas, Esna vallas, Ollikülas 1911. aastal. Üles kirjutanud P. Penna ja V. Rosenstrauch (EUS VIII 501 (94) ja 724 (304)).

6. SUURED VIHUD.

Kuusalu.

1-6. Ma lei-kan vi-hud vä-ge-väd, kie-ran ko-od
kin-de-läm-mäd, et saab äs-ti äi-äl tos-ta,
äi-äl tos-ta, ämmältos-ta, na-ol nak-sa-ta
sü-les-se, kä-lil kään-da kai-ne-las-se.

Ma leikan vihud vägeväd,
kieran kood kindelämmäd,
et saab ästi äiäl tosta,
äiäl tosta, ämmäl tosta,
5 naol naksata sülesse,
käilil käändä kainelasse.
Äiä ähküb, ämmä puhkub
neiu vihku tosteeessa.

Nabr oli naisel, toine toisel,
10 vihk oli viiel laiskal poisil,
kuhi oli kuuel tüttärlapsel.

Laulnud Maria Torupi ll, 29 a. vana, Kuusalu kihelkonnas, Kolga vallas, Tammistu külas 1892. aastal. Üles kirjutanud H. Lohk (H II 34, 697/8 (380/13)).

Märkus. Viisi rütmilised variatsioonid 1. ja 5. värsis on esitatud valimiku koostaja poolt.

7. HALB SIRP.

Kadrina.

1-6. Küll mina lei-kan. ei mi-najõu-a, ei mi-nu e - si
e - de-ne, ei mi-nu väl-ju - ke vä - he - ne,
ei mi-nu põl-lu-ke põ - ge-ne! Tü - hi tea-neb,
mis mi - nu - la: kas on jõu - du ä - ra võe - tud?

Küll mina leikan, ei mina jõua,
ei minu esi edene,
ei minu väljuke vähene,
ei minu põlluke põgene!
5 Tühi teaneb, mis minula:
kas on jõudu ära võetud
või on käed kinni pandud,
sõrmed selgaje seutud,
jalad alta äe aetud,

10 on minu enese süi
 vōi on sandi sirbi süi?
 Sirp on sandi sepa tehtud,
 raud on raibete tautud.
 Mul on üks ainus venda.
 15 „Minu ella vennakene,
 tee mulle terane sirpi,
 lase vaskine valada,
 keera kulda keskeele,
 tilguta tina tahaje,
 20 et vōin minna meeste ulka,
 naeste naljaje ajada,
 tulla troppi tütterilla!”

Laulnud Peeter Tiitsmann, 81 a. vana, Väike-Maarja kihelkonnas,
 Porkuni vallas, Aburi külas 1910. aastal. — Laul pärit lauliku sünnikohast
 Kadriina kihelkonnast. — Üles kirjutanud P. Penna ja V. Rosenstrauch (EÜS
 VII 2167 (39) ja 1894/5 (85)).

Märkus. Viisi rütmilised variatsioonid 2. ja 4. värsis on esitatud valimiku koostaja poolt.

8. HALB SIRP.

Parajalt.

Kuusalu.

Küll mina lei-kan, vaide ei jõu-a! Tü - hi tia-neb, mismul ol - le.

Leikulaul.

Üles kirjutanud J. Ponamar Sotši maakonnas, Salme asunduses 1891. aastal. — Laul pärit Kuusalu kihelkonnast, Kolga vallast. — (EÜS IV 597 (1299)).

9. VÄSINUD LÖIKAJA.

Kuusalu.

1-2. Tuo, ju-mal, jõ - es-ta jõu-du, vi - a väl-jal - ta vä - ge-da!

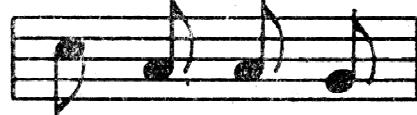
1) var.

2) var

3) var.

Viis meenutab oma algusega pulma saajamarssi. — Lauldi kindlas rütmis.

Tuo, jumal, jõesta jõudu,
 via väljalta vägeda,
 kanna abi allikasta
 meie pienele perele,
 5 meie väätile väele,
 rammutuma rahvaalle!
 Meie pere pienikene,
 meie vägi ju väeti,
 meie rahvas rammutumad.

Laulnud Triinu Einsook, 70 a. vana, Kuusalu kihelkonnas, Kodasuu vallas, Aavakannu külas 1911. aastal. Üles kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg (EÜS VIII 2496 (14) ja 1355/6 (41)).

10. PEADE KORJAJA.

Peetri.

The musical score consists of four staves of music in common time (indicated by 'C') with a key signature of one sharp (F#). The first staff starts with a treble clef and continues with a bass clef. The lyrics are as follows:

[1-5. Lõ - pe ot - sa, mu e - e - ke! Kui sa ei lõ - pe,
 sei - e jä - tan, kui sa ei lõ - pe, sei - e jä - tan.
 sei - e jä - tan sei - se - mai - e, sei - e ii - re - de
 i - me - da, sin - na kas - si - de ka - ra - ta!]

Lõpe otsa, mu eeke,
 kui sa ei lõpe, seie jätan,
 seie jätan seisemaie,
 seie iirede imeda,
 5 sinna kasside karata!

Võtke päida, päivilised --
 peadest palka maksetiie,
 ivist andi annetiie!
 Mis sai vaene varsidesta,
 10 kotikandija kõlusta?
 Siis jäi vaene vaeveeksi,
 kotikandija kõluksi.

Laulnud Ann Volk, 60 a. vana, Peetri kihelkonnas, Esna vallas, Öötla külas 1911. aastal. Viisi üles kirjutanud P. Penna (EÜS VIII 491 (58)). — Sõnad kirjutanud M. Luu Mari Sokalt Põltsamaa kihelkonnas 1893. aastal (H IV 5, 533/4 (22)).

Märkus. Viis on tekstiga rütmiliselt kohandatud valimiku koostaja poolt.

11. LÕUNA SÖÖMATA.

Aeglaselt.

Märjamaa.

1-2 Lõi - ka - me ja lõ - pe - ta - me,
ju - ba me am - mu ak - ka - si - me!

Lõikame ja lõpetame,
juba me ammu akkasime!
Muhumaal oli mullu lõuna,
Arjumaal oli ammu lõuna —
5 meie silgud söömata ja
kalamarjad maitsmata.

Laulnud Mari Poltov, s. 1844 a., Märjamaa kihelkonnas, Märjamaa vallas ja külas 1928. aastal. Üles kirjutanud A. Saat ja R. Viidebaum (ERA III 1, 76 (166) ja II 7, 437 (166)).

12. LÕUNALEIB LÕPEB.

Järva-Jaani.

1-2 Lõ-pe, lõ-pe, põl-lu-ke-ne, vä-he-ne, see väl-ja-ke-ne!

Lõpe, lõpe, põllukene,
vähene, see väljakene,
saa otsa, saarekene!

Juba sind ammu akatiie,
5 iga lõuna lõigatiie,
iga päev su peale käidi.

Lõpe, lõpe, põllukene,
saa otsa, saarekene,
et ei jäe tukka tuulel lüüa,
10 salku saju saputada,
peutäit ei pilve peksta!

Nüüd on kokku korjatud,
väli ära vähendatud —
nüüd meil lõpeb lõunaleiba,
15 vaheviilakad vajuvad,
kasukannikad kauvad.

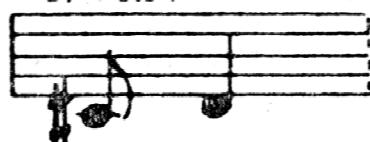
Laulnud Mari Kasakas, 75 a. vana, Järva-Jaani kihelkonnas,
Kuksema vallas, Roosna-Alliku mõisas 1910. aastal. Üles kirjutanud P. Penna
ja V. Rosenstrauch (EÜS VII 1483 (9) ja 1540 (17)).

13. LÕUNALEIB LÕPEB.

Kadrina.

1)var.

2)var.

Do ♯ on mõnikord madalam, vahel peaaegu do. Laulik laulab muidu puhtalt.

Kui meil lõpeb leigatava,
saab kokku korjatava,
siis meil lõpeb lõunaleiba,
vahekannikad vauvad.
5 Siis tuua kerves tubaje,

panna pakkū põrmandale
otsa lüia orjalegi,
pähe panna päivilisel.

Laulnud Mari Normann, 80 a. vana, Kadrina kihelkonnas, Põr-kuni vallas, Lasila külas 1913. aastal. Üles kirjutanud K. Viljak ja V. Rosen-strauch (EÜS X 2526 (50) ja 2637 (156)).

14. LÖIKUSEÖLU.

Kandvalt.

Harju-Jaani.

The musical score consists of eight staves of music in common time with a key signature of one sharp. The first staff begins with a treble clef and a sharp sign. The lyrics are:

re² Lei - ka - - me ja__ lō - - pe - ta - me,

lō - - pe - ta - me__ sel - le__ pōl - lu,

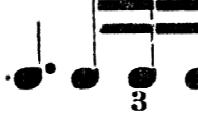
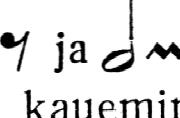
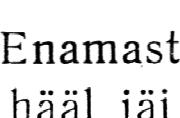
vä - hen - - da - me__ väl - ja__ lai - a,

et me__ ot - sa - - je u - ju - me,

ja saa - - me saa - re ni - na - je.

ot - sas__ saab õ - lu - ta__ juu - a..

Each staff features various performance markings such as slurs, grace notes, and dynamic signs (> <). The lyrics are placed below the corresponding staves.

Lõikuse toon. Iga taktijala algusheli rõhutas laulja eriti, nagu tahtes selle rõhuga avaldada lõikajate soovi, et raske töö ennemini lõpeks. — Mõnikord läks laulja esimese takti trioolist üle väga kiiresti (umb.). — Realõpuud olid kahe sugused (ja). Enamasti pidas laulja pausi. Kuid mõnikord peatus laulja lõpphelil kauemini, hääl jäi pisut nõrgemaks (decresc.) ning libises õige kergelt portamentoliselt algushelile, kust viis endises tempos edasi liikus. See nähtus (s. t. pikalt kinnipeetud lõpphelil portamentoline üleminnek algushelile) on laulikute juures üsna üldine.

Leikame ja lõpetame,
lõpetame selle põllu,
vähendame välja laia,
et me otsaje ujume
ja saame saare ninaje!
Otsas saab õluta juua,
saare ninal süüa saia;
otsas on õlut punane,
saare ninas saiad suured.

Laulnud Mari Aguraiuja, 55 a. vana, Kuusalu kihelkonnas, Kolga vallas, Kahala külas 1911. aastal. — Laul pärit lauliku sünnikohast Harju-Jaani kihelkonnast, Anija vallast. — Ules kirjutanud K. Viljak ja G. Vilberg (EÜS VIII 2510 (53) ja 1467 (56)).

15. LÕIKUSEÖLU.

Türi.

1-2. Tõm - ma - me ja tõt - ta - me,
lõi - ka - me ja lõ - pe - ta - me!
7-8. Ot - sas on meil od - ra - lei - vad,
vai - as meil va - he - vii - la - kad.

Tõmmame ja tõttame,
lõikame ja lõpetame!
Meie tahme lõpetada,

praegust otsa peale teha.
5 Otsa meid aga oodatakse,
vaia meid aga vaadatakse —
otsas on meil odraleivad,
vaias meil vaheviilakad.

Laulnud Leena Kredemann, 63 a. vana, Türi kihelkonnas, Laupa vallas, Vissuvere külas 1908. aastal. Üles kirjutanud H. Siimer (EÜS V 589 (86) ja 722/3 (184)).

Märkus. Viisi rütmiline variatsioon 8. värsis on esitatud valimiku koostaja poolt.

16. LÖIKUSEÖLU.

Ambla.

A musical score for 'Lö-pe' in 3/8 time, treble clef, key of A major (two sharps). The melody consists of eighth notes and sixteenth notes. The vocal line starts with a dotted half note followed by a quarter note. The lyrics 'Lö-pe' are followed by a fermata over the next measure. The lyrics continue with 'pö-lu-ke-ne', 'vä-he-ne ju', and 'nej-u väl-jal'. The score includes a dynamic marking '1)' above the staff.

1) var

A musical score showing the first variation of a theme. It consists of four measures of music on a single staff. The notes are eighth notes with stems pointing upwards. The first measure has a sharp sign above the staff. The second measure has a sharp sign above the staff. The third measure has a sharp sign above the staff. The fourth measure has a sharp sign above the staff.

Lõikuselauil.

Sama laulu teine viis:

Musical score for piano, page 2, measures 1-10. The score consists of two staves. The top staff uses a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The bottom staff uses a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The time signature is common time (indicated by the number '8'). The music begins with a half note followed by eighth notes in pairs. Measures 2-10 follow a similar pattern of eighth-note pairs. Measure 10 ends with a half note. The page number '2)' is located in the top right corner.

Lō-pe, lō-pe, pōl-lu-ke-ne, vä-he-ne ju, nei-u väl-ja!

2) var.

A musical staff consisting of five horizontal lines. There are four eighth notes placed on the staff, each starting on a different line. The first note starts on the top line, the second on the third line, the third on the bottom line, and the fourth on the second line.

Lõpe, lõpe, põllukene,
saa otsa, saarekene!

Küll sind ammu akati ja
ammu akki leigati,

⁵ iga päav su peale käidi,
iga tund su juure tuldi.

Tōtake, ōed, tōeste,
vinnake vihapärasta,

¹⁰ et me otsaje ujume,
saame saare jääre peale —
otsas on õlut punane,

peenderas on piimakoogid,
saares on saiad saledad!

Et las ütlen ümber jälle,
15 las laulan sõnad tagasi:
Ehk on otsas orjavitsa,
peenderas on orjapiitsa,
saares on orjasugarad?!

Laulnud Leenu Sauberg, 63 a. vana, Ambla kihelkonnas, Nõmküla vallas, Koigi külas 1913. aastal. Viisid üles kirjutanud K. Viljak (EÜS X 2514 (8 ja 9)). — Sõnad kirjutanud K. Kuusik Ambla kihelkonnas 1894. aastal (E 10749/50 (16)).

17. LÖIKUSEÖLU.

Järva-Madise.

The musical notation consists of four staves of music. The first three staves are in common time (indicated by '3+2/8') and the fourth staff is in 2+3/8 time. The key signature is one sharp. The lyrics are as follows:

1-4. Tō - ta - ke, ō - ed tō - si - sed,
ru - ta - ke, ō - ed ru - ma - lad,
et me ot - sa jo a - ja - me,
et me vai - a - je va - ju - me!

7-8. Saa - rel saa - neb sai - a süi - a,
peen - de - ras on pii - ma - koo - gid.

Tōtake, ōed tōsised,
rutake, ōed rumalad,
et me otsa jo ajame,
et me vaiaje vajume,

5 pikka postije poeme,
saame saare jaarelegi!
Saarel saaneb saia süia,
peenderas on piimakoogid.

Aga mina kuulen, vasta kostan:
10 Ehk on piitsa peenderassa,
kaegas kaeranurmela —
see käib piki pihta mööda,
õhukest õlada mööda,
mööda servi selga mööda,
15 lapiti meda lageda.

Laulnud Miina Mölla, 67 a. vana, Järva-Madise kihelkonnas, Albu vallas, Ageri külas 1910. aastal. Üles kirjutanud P. Penna ja V. Rosenstrauch (EÜS VII 1483 (7) ja 1536 (14)).

Märkus. Viisi rütmilised variatsioonid 1.—4. värsis on esitatud valimiku koostaja poolt.

18. LÖIKUSEÖLU.

Järva-Jaani.

Ru-ta-ke-me, rõö-vi-ge-me, et meie ot-sa - je o - ju-me!

Rutakeme, rõövigeme,
et meie otsaje ojume,
et meie vaiaje vajume,
et saame saare ninale,
5 põllu pika peenderaie,
välja laia keanudeie!
Saaksin otsa, saan orava,
saaksin järele, saaks jänese;
otsas saab õluta juua,
10 peenderas saab piima-leiba,
kangrus saab kalja juua.

Jumal teaneb, võineb teada,
ehk on piitsad peenderasse,
ehk on kaigas kangurissa,
15 mees vana vao vahelle —
ehk meid piitsal peksetakse,
koeraroosal roogitakse,
kaikaal karistaneksi,
vembal virutaneksi.

Laulnud Mihkel Pärling, 101 a. vana, Järva-Jaani kihelkonnas, Einmanni (end. Kuie) vallas 1909. aastal. Üles kirjutanud J. Välbe ja V. Rosenstrauch (EÜS VI 1343 (76b) ja 1736/7 (221)).

19. PÖLLU PULMAD.

Peetri.

A musical score for a children's song. The music is written in three staves, each in G major with a key signature of one sharp. The first staff uses a common time signature (indicated by '8'). The second staff begins with a common time signature and then changes to a 3+2 time signature (indicated by '3+2'). The third staff uses a common time signature again. The lyrics are in Finnish, repeated twice for each staff. The first two staves have identical lyrics: "1-2. Lähme väljal lei - ka - mai - e, lei - ka - me vi - hud vi - le - dad!". The third staff has different lyrics: "4-5. Ö - e - ke - sed, el - la - ke - sed, neit - si - ke - sed, noo - ru - ke - sed!".

Lähme väljal leikamaie,
leikame vihud viledad,
paneme parmad parajad!

5 Œkesed, ellakesed,
neitsikesed, noorukesed,
laske laiule käsite,
peenemile pihtudelle,
sõrevile sõrmedelle,
et me otsaje ojume,
10 et me saareje saame,
põllu pika peenderisse,
välja laia lahkemesse —
otsas õllded, saares saiad,
peenderas meil piimaleivad!

15 Peremees, peremehike,
perenaene, naesukene,
anna kätte, mis lubasid,
tee tõeks, mis tõutsid!

20 Lubasid põllul pulmad teha,
põllul pulmad, väljal varrud,
lubasid pulli pulmadeksi,
värsi väilavarrudeksi.

Laulnud Mari Albrecht, 71 a. vana, Peetri kihelkonnas, Koigi vallas, Keri külas 1911. aastal. Üles kirjutanud P. Penna ja V. Rosenstrauch (EÜS VIII 508 (123) ja 777 (388)).

Märkus. Viisi rütmiline variatsioon 2. värsis on esitatud valimiku koostaja poolt.

20. SUUR HÄRG.

Kadrina.

do[#] 1-2. Lö - pe - ta - me sel - le põl - lu
 =3-4.

vä - hen - da - me *väi - la lai - a!* 1)

6-9. Ma tä - nan tä - na - se pää - va,

om - me kes - ke - - - om - mi - ko - ni:

At' - tü - ma pe - re - i - sa - le,

at' - tü - ma pe - re - - e - ma - le!

1) var. lõppvärssides

5. ko - gu - niš - te ko - ti - so - pid.
 16. kümme küü-nart kül - je - kon - ti.

Löpetame selle põllu,
 vähendame väila laia!
 Täide tünnid, täide tonnid,
 täide saagu salvenurgad,
 5 koguniste kotisopid!

Ma tänan tänase päeva,
 omme keskeommikoni:
 At'tüma pereisale,
 at'tüma pereemale

10 söötemasta, jootemasta,
 seda ärga tappemasta,
 mis pole ilmas ikkes käinud,
 mis pole põlvel põldu künnud!
 Tuhat vaksa turja paksu,
 15 sada vaksa sarve pikka,
 kümme küünart küljekonti.

Laulnud Anna Poone Ambla kihelkonnas, Tapa alevis 1913. aastal. —
 Laul pärit lauliku sünnikohast — Kadrina kihelkonnast, Undla vallast,
 Imastu külast. — Üles kirjutanud K. Viljak ja V. Rosenstrauch (EÜS X 2227
 (2) ja 2242/3 (14)).

Märkus. Viisi rütmilised variatsioonid 6., 8. ja 9. värsis on esitatud valimiku koostaja poolt.

21. HEA VOOS.

Järva-Jaani.

1-2. Lō-pe, lō-pe, põl-lu-ke-ne, saa ot-sa, saare-ke-ne!

Lōpe, lōpe, põllukene,
 saa otsa, saarekene,
 aki, armas väljakene!
 Jo sind ammu akatiie,
 5 iga päev su peale käidi,
 iga lõuna lõigatiie,
 iga tundis tuldi juurde.
 Ammu keetsin akipudru,
 ammu akivõi sulaneb —
 10 alles akid lõikamata.
 At'tüma pereisale,
 at'tüma pereemale
 söötemasti, jootemasti,
 ästi ära saatemasti!
 15 Söötis meid sealihale,
 kohioinaste osale,
 päitsu ärja peadikele.
 Mis luban pereisale,
 mis luban pereemale?
 20 Täide tünnid, täide tännid,
 täide laste laiad vatsad!
 Tuhat vakka tuulajale,
 sada vakka sarjajale,
 veel enam pereisale!

Laulnud Mari Kasekänd, 49 a. vana, Järva-Jaani kihelkonnas,
 Kuksema vallas, Kagavere külas 1909. aastal. Viisi üles kirjutanud J. Välbe
 (EÜS VI 1331 (18)). — Sõnad kirjutanud V. Rosenstrauch Kai Margutilt
 Järva-Jaani kihelkonnas, Kuksema vallas, Metstaguse külas 1909. aastal (EÜS
 VI 1676/7 (124)).

22. HEA VOOS.

Järva-Jaani.

1-2. Lõ-pe, lõ-pe, põl-lu-ke-ne, saa ot-sa, saare-ke-ne!
=3-4.

Lõpe, lõpe, põllukene,
saa otsa, saarekene!

Lõpetame selle põllu,
vähendame selle välja!

5 Täide tünnid, täide tännid,
täide tühjad salvenurgad,
täide tühjad kotisopid,
täide mu enese kõhtu,
täide laste laiad vatsad!

Laulnud Viisa Höbeda, 59 a. vana, Ambla kihelkonnas, Roosna vallas 1910. aastal. — Laul pärit lauliku sünnikohast Järva-Jaani kihelkonnast, Võhmuta vallast, Võhmuta külast. — Üles kirjutanud J. Välbe ja V. Rosenstrauch (EÜS VII 2578 (145) ja 2415 (294)).

23. POLE LAULJAT HULGAS.

Peetri.

Küll o - li põl - lu - la pe - re - ta,

küll o - li väl - ja - le vä - ge - da, ei old ul - gas

lau - li - ja - da, lau - li - ja - da, luu - li - ja - da.

Küll siin väljala vägeda,
küll siin põllula pereta,

ei ole väljal laulijada,

laulijada, luulijada,

5 eel ellal elkijaida,
nurmel kullal kukujada.

On need kukkujad kulunud,
 välja veerijad väsinud?
 On neid viinud vihma-oogu
 10 või on tapnud talvekülmä,
 põletand suvine põuda,
 lumi uusi uinutanud,
 kaste külmä kallutanud?
 Et las ütlen ümber jälle:
 15 Neid pole viinud vihma-oogu
 ega tapnud talvekülmä —
 neid viinud virutsed poisid,
 augutanud Arju poisid
 oma kullalla rahala,
 20 peetuila peeninguila,
 kulunula kopikuila.

Laulnud Liis u Rente l, 55 a. vana, Peetri kihelkonnas, Koigi vallas,
 Keri külas 1911. aastal. Viisi üles kirjutanud P. Penna (EÜS VIII 510 (135)).
 — Sõnad kirjutanud V. Rosenstrauch Mart Pristollilt Järva-Jaani
 kihelkonnas, Kuksema vallas, Jalgsema külas 1909. aastal (EÜS VI 1797 (304)).

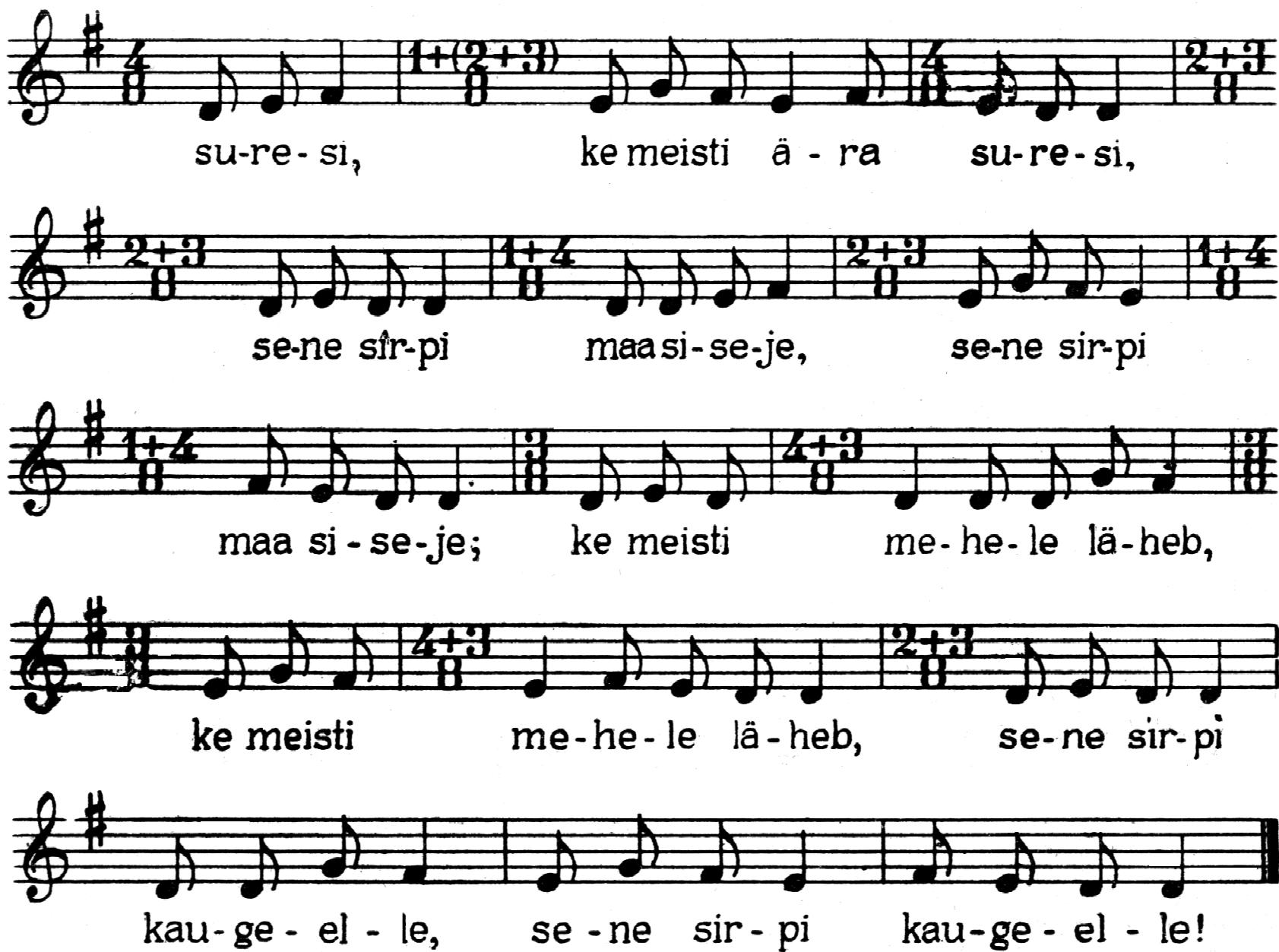
Märkus. Viisi rütmilised variatsioonid 1. ja 2. värsis on esitatud valimiku koostaja poolt.

24. SIRISE, SIRBIKENE!

Jõhvi.

The musical score consists of five staves of music in common time (indicated by 'C') and G major (indicated by a 'G' with a sharp). The first four staves begin with a treble clef, while the fifth staff begins with a bass clef. The music features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. The lyrics are written below each staff:

- Staff 1: Si - ri - se. si - ri - se, sir - bi - ke - ne,
- Staff 2: si - ri - se, si - ri se, sir - bi - ke - ne,
- Staff 3: kõ - ne - le, kõ - ve - ri - ke - ne, kõ - ne - le,
- Staff 4: kõ - ve - ri - ke - ne, rää - gi, rootsi rau-a - ke - ne,
- Staff 5: rää - gi, rootsi rau-a - ke - ne! Ke meisti ä - ra

Sirise, sirise, sirbikene,

kõnele, kõverikene,

räägi, rootsi rauakene!

Ke meisti ära suressi,

⁵ sene sirpi maa siseje;
ke meisti mehele läheb,
sene sirpi kaugeelle!

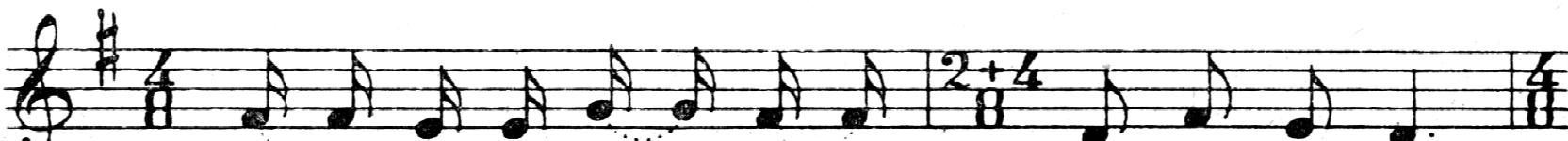
Laulnud Lien Pakkas, 60 a. vana, Jõhvi kihelkonnas, Illuka vallas, Raudi külas 1905. aastal. Ules kirjutanud P. Penna ja K. Luud (EÜS II 755 (131) ja 668 (165)).

Märkus. Viisi rütmilised variatsioonid 2., 4., 5. ja 6. värsis on esitatud valimiku koostaja poolt.

25. SIRISE, SIRBIKENE!

Moderato.

Järva-Jaani.

1-2. Si-ri-se-ge, si-ri-se-ge,

3-4. Kel-lel sirp siin

sir-bi-ke-sed

et-te jõu-ab,

kõ-ri-se-ge, kõ-ri-se-ge,

sel-lel peig-mees

kõ-ve-rad rau-ad!

tul-la nõu-ab.

Sirisege, sirisege, sirbikesed,
kõrisege, kõrisege, kõverad rauad!
Kellel sirp siin ette jõuab,
sellel peigmees tulla nõuab.
5 Lähme lauldes läbi metsa!
Kelle hääl seal kaugel kostab,
sellel peigmees mütsi ostab.

Laulnud Leena Kalbek, 51 a. vana, Narva linnas 1911. aastal. — Laul pärit lauliku sünnikohast Järvamaa-Jaanini kihelkonnast. — Üles kirjutanud C. Creek (EÜS VIII 442 (57a) ja 421/2 (158)).

26. SIRISE, SIRBIKENE!

Jõelähtme.

MM ♫ -208

The musical score consists of six staves of music in common time (indicated by '4') and a key signature of one sharp (indicated by 'F#'). The tempo is marked as MM ♫ -208. The lyrics are written below each staff, corresponding to the musical notes. The lyrics are:

mi b¹ Si - ri - se, si - ri - se, sir - bi - ke - ne,

kõ - ri - se, kõ - ve - ra rau - a - ke - ne!

kel - le sir - pi et - te jõu - ab, see meist

me-he - le saaneb, sel - lel peigmees müt - si os - tab,

müt - si os - tab mündi - li - se, treem - li trih - ni -

träh - ni - li - se, pae - la pak - su, roo - si - li - se.

Lõikuse lõpetusel võttis üks lõikajaid kõigi neiude sirbid otsapidi kätte ja viskas korraga selja taha. Sellega ennustati lõikajate tulevikku. Viskamise eel lauldi:

Sirise, sirise, sirbikene,
 kõrise, kõvera rauakene!
 Kelle sirpi ette jõuab,
 see meist mehele saaneb,
 5 sellel peigmees mütsi ostab,
 mütsi ostab mündilise,
 treemli trihni-trähnilise,
 paela paksu, roosilise.

Laulnud Maarja Mäepea, 73 a. vana, Jõelähtme kihelkonnas,
 Jõelähtme vallas, Lajakivi külas 1913. aastal. Üles kirjutanud A. O. Väisänen
 ja G. Vilberg (EÜS X 1061 (463) < ERA, Fon. 107-f ja EÜS X 2070 (336)).

b) LÕUNA- JA KESK-EESTI LÕIKUSLAULUD.

27. LÕPE, PÖLD!

Meremääe.

MM ♫ = 276

mi' Le - loo, le - lo, le - lo!

Lõ - põ nu kul' - la põl - lu - kõ - nõ,

le-loo, le-loo, hüü! Kui - i' no lõ - põ,

sii - ä jä - tä, le - loo, le - loo, hüü!

Laulnud Kondre Tat'o, 60 a. vana, Meremääe vallas, Vinnüski külas 1913. aastal. Üles kirjutanud A. O. Väisänen (EÜS X 894 (90) < ERA, Fon. 69-d).